Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА | SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК | UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 43. — Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 23. лютого, 1922. — VOL. XXX. — No. 43. — Jersey City, N. J., Thursday, February 23, 1922. — THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

КОНҐРЕС ПРОДОВЖИВ ЗАКОН ПРО ОБМЕЖЕННЄ ІМІҐРАЦІЇ ДО ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ НА СЛІДУЮЧИЙ РІК

ТОРІЧНИЙ ЗАКОН ПРО ОБМЕЖЕННЄ ІМІҐРАЦІЇ ДО 3% СТАРОЇ ІМІҐРАЦІЇ ПРОДОВЖЕНИЙ ДО 1. ЛИПНЯ, 1923.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 20. лютого. — Сьогодня палата послів Конґресу приняла 280 голосами проти 36 постанову, яка продовжує закон, ухвалений минулого року, про обмеженне іміґрації до Злучених Держав до 3% стану іміґрації на другий рік, значить аж до 1. липня, 1923 року.

Проти сеї постанови голосувало 16 послів з Ню Йорку, по 4 з Іллиной і Мессечусетс, 3 з Канетикат і кількох з инших стейтів. Велика більшість однодушно заявилась за обмеженнем іміґрації.

Посол Джансон із стейту Вашинґтон реферував справу яко голова еміґраційної комісії.

Він заявив, що він вірить, що Америка вже більше не вернеться до необмеженої іміґрації, бо теперішне обмеженне показалось корисне для краю.

Перед ухваленнем того закона приїдило до Злучених Держав, казав він, тижнево по 15,000 нових іміґрантів, а від 1. липня минулого року, як новий закон увійшов в життє, приїздить тижнево дільки десята частина того числа, значить всього 1500 іміґрантів.

На острові Еллис Айленд є тепер всего 400 задержаних еміґрантів, коли перше їх бувало по 2,000.

Загалом за 8 місяців, відколи сей закон увійшов в життє, до Злучених Держав прибуло всего 192,000 нових еміґрантів і є надія, що дозволене число 350,000 навіть не буде досягнене.

Далі референт заявив, що корабельні компанії мають змогу перевезти до Злучених Держав річно 1,700,000 іміґрантів, отже закон про обмеженне іміґрації їм найболючійше дався відчути. Длятого правительства Італії і Великої Британії протестували проти сього закона. Але з тим правительство і Конґрес Злучених Держав не числився.

Вкінці референт заявив ще, що вчасі обмеження іміґрації допущено також до Злучених Держав 1,773 особи з людяних мотивів за бондами (імовірно Жидів, які терпіли релігійні переслідування в Польщі); та що 85% всіх нових іміґрантів було кревних горожан або мешканців Злучених Держав.

В ПАЛАТІ ПОСЛІВ КОНҐРЕСУ У ВАШИНҐТОНІ ЗРОСТАЄ ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ НОВОГО ПОДАТКУ ДЛЯ ПЛАЧЕННЯ БОНУСА ВЕТЕРАНАМ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 20. лютого. — Серед республіканських послів в Конґресі зросла опозиція проти податку від продажий, яку радив президент Гардинґ яко спосіб для заплачення бонуса ветеранам американської армії із світової війни.

Двайцять двох конґресменів, що заступають стейти Середнього Заходу, зібралось нині та ухвалили резолюції проти заведення податку від продажий.

В Конґресі появилась петиція, яку підписало понад 100 конґресменів, а яку вислано до буджетової комісії палати послів. В тій петиції конґресмени з ріжних стейтів заявляються за певною винагородою для бувших жовнірів американської армії, що служили вчасі світової війни, але виступають рішучо проти податку від продажий або від промислових виробів.

Посли з фармерського бльоку, а з ними і богато демократів, приготовляють новий проект податків для покриття коштів бонуса для ветеранів. Вони заявляються за підвишкою зарібкових і доходових податків.

Деякі посли загалом противляться плаченню бонуса ветеранам.

Президент Гардинґ дістає богато листів з цілого краю, з яких більшина є проти бонуса.

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНҐ ДАЛІ СТОЇТЬ ЗА ВІДЛОЖЕННЄМ СПРАВИ БОНУСА.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 20. лютого. — Особи, що відвідували президента Гардинґа в останніх днях, заявляють, що президент є рішучо за тим, щоби справу бонуса для ветеранів відложити на пізнійший час.

В посольських кругах говорять, що заява президента Гардинґа, що бонус можна виплатити лише при помочі заведення загального податку від продажий, завдала удар справі бонуса, яка тепер найшлася в дуже скрутному положенню.

НЕМА ПРОТОКОЛІВ ІЗ ВСТУПНИХ РОЗМОВ ПЕРЕД ЗАКЛЮЧЕННЄМ 4-ДЕРЖАВНОГО ДОГОВОРУ У ВАШИНҐТОНІ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 20. лютого. — Президент Гардинґ повідомив сенат Конґресу, що нема протоколів з розмов між представниками Злучених Держав, Великої Британії, Франції і Японії у справі договору між ними.

Розмови були, каже Гардинґ, несформовані і довірочні і було би невластивою річию їх розкривати й подавати до прилюдного відома.

Одначе притім президент Гардинґ заявляє, що в розмовах не було [illegible]

ЗИМОВЕ СВЯТО У ВИННИПЕҐУ, В КАНАДІ.

Через тиждень від 6 до 11 лютого відбувався в Винниперу біля будинку парляменту зимовий карнавал, серія забав, відповідних до зимової пори в Канаді. Місце забав було обгороджене високим плотом, вимурованим з грубих плит леду. На обгородженій площі були построєні приміщення і прилади до совгання, до санкування і їздження на скі. Крім того були там побудовані будки, де забавляли гостий ріжними штуками всякі подорожуючі комедіянти, як то буває по всяких виставах в літі. На час карнавалу була вибрана „королева", яка з кількома „княжними" провадила забавами.

СМЕРТЬ СЛАВНОГО ПРОВІДНИКА БУРІВ

Блемфонтейн, в Полудневій Африці доносять:

В пятницю на своїй фармі в Деветсдорп умер ген. Кристіян Девет, головний командант бурських війск у війні з Анґлійцями в 1899. р. По вибуху світової війни він був провідником повстання проти Великої Британії, але правительство вскорі здавило повстанне. Девета зловлено і засуджено за державну зраду на 6 літ тюрми, однакож по 6 місяцях випущено його на волю.

Після донесення з Полудневої Африки, ген. Девет дістав державний похорон. Його тіло буде зложене поруч тіла президента Штейна. Премієр Смутс мав іти за домовиною померщого ґенерала і повстанця.

І. РОСІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ПРАЗІ.

Ческий уряд згодився відкрити в Празі російський університет. Дипльоми, які він видавати-ме, мати-муть вагу тілки в Росії. Се вже третій слявянський університет в Празі (після ческого й українського).

ВЕЛИКА ПРАГА.

З днем 1. січня всі околиці ческої Праги влучилися зі Старою Прагою і в той спосіб утворили одно велике місто з фінансовому й адміністративному значінню.

ЛЯХИ СУДЯТЬ УКРАЇНЦІВ.

Перед окружним карним судом в Золочеві розпочалася 17. січня с. р. розправа проти Андрія Бурина, ст. офіціяла кандидата при суді в Олеськy, який в часі перебрання влади українським урядом в Галичині відбирав присягу вірности для української держави.

РОЗКОЛ В ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ.

Атени, столиця Греція, 22. січня. — З причини вибору митрополита Мелетіоса Метаксакіса екуменським патріярхом прийшло до церковного розколу. Солунський конгрес митрополитів вибору не признав; натомісць митрополити Малої Азії вибір признали. Мелетіос Метаксакіс, що перебуває тепер в Америці, вибір приняв і вертаєся до Европи.

З ПРИРОДНИХ БОГАТСТВ ГАЛИЧИНИ.

В однім з послідних випусків Вашинґтонських „Торгових Рапортів" (тижневий орган американського Міністерства Торговлі, присвячений справам товарообміну з заграницею) поміщено статтю Е. Д. Дюранда про поташові соли на галицькім Підкарпаттю. Як відомо, поташ добувають в Калуши, Стебнику і Моршині, одначе геологи догадуються, що він мусить бути і в инших місцях на підгірю. Найбогатші копальні є коло Калуша; тамже поташові соли містять в собі найвисший процент чистого поташу.

Поташ почато добувати в Галичині ще в 1862-ім році. Через пятьдесять літ копальні були власністю і під зарядом австрійського уряду; в 1913-ім р. правительство віддало їх в приватні руки. За австрійських часів продукція була невелика, пересічно по 13.000 тон річно. Підчас війни впала зовсім і в 1920-ім році дійшла ледви ще до половини передвоєнних розмірів. Одначе ціла індустрія була дуже занедабана. Послідними часами на невеликім просторі коло Калуша відкрито в земли ще пять нових складів поташових солей і майже певно, що таких нахідок можна зробити богато більше. Хіміки кажуть що калуські соли дорівнюють алзатським.

Поташ служить до виробу стрільного пороху; для тої цілі його з давна уживали. В нових часах найдено для його богато кориснійший ужиток а саме для виробу штучного погною. Галицька продукція поки що така занедбана, що не вистарчає навіть для потреб самої Галичини, хоч штучного уживають там ще далеко не стільки скільки треба.

МРІЇ ПРО БУДУЧИЙ ПОЛЬСКИЙ „СЕЙМ"

Польські часописі пишуть що в будучому польському соймі по попередньому розрахунку передбачається такий склад по національностям: 107 Поляків, 41 Українців з Галичини, 14 Українців з Волині, 5 з Полісся, 8 Білорусів, 13 Жидів та 14 Німців.

РІЗДВЯНИЙ ВЕЧІР В ПРАЗІ.

Різдвяний вечір святкували Празі Українці, Росіяне, Серби і Болгари. Українські студенти, як доносить „Трібуна", святкували його в Студентському Домі на Альбертові. Ними дуже щиро заопікувалося пражське громадянство, щоби, хоч в частині сплатити великий довг дітям цего народу".

НАСЕЛЕННЯ СОВІТСЬКОЇ РОСІЇ.

По розпоряженню совітских властей 20-го серпня 1920 мало бути переведено в Росії загальну перепись людности. Додаткові обліченя роблено ще на протязі слідуючого року, до 1-го липня 1921. На основі тих облічень російські газети подають, що в 1921-ім році було в Совітській Росії, включаючи Україну, Кавказ, Туркестан і Сибір, 130.707,600 голов населення. В те число не включено людности Далеко-східної Републики, яка не є федерації з Московщиною, і, розуміється, населення тих земель, що відійшли до Фінляндії, Польщі, Естонії, Латвії, Латви і Румунії.

Від 1897-го року в Росії не було урядової переписі, і приріст населення облічувано кождого року лиш таким способом, що порівнювано статистику уродин, смертей і переселення Таким способом значить на основі переписи 1897-го ро- і щорічного приросту, було обчислено, що перед війною в 1914-ім році ціла Росія мала 182,183.000 душ населення. Порівнати те число з послідною совітською переписю трудно, так як державні границі з того часу зовсім змінилися. Трудно відрізнити, скільки населення було перед війною на тій саме території, яка тепер належить до Совітської Росії, одначе з усіх даних які є, можна добути цифр 148,910.000 як число населення тої території на початку 1915-го року. Помилка можлива, саме через неточність границь, одначе та помилка не може бути більша як два до три міліони.

Коли допустити що передвоєнні урядові обчислення були вірні і що теперішна совітська перепись теж приблизно точна то, покажеться, страшний результат: від початку війни населення теперішної Совітської Росії зменшилося о 18.-000,000 — вісімнайцять міліонів. А зважити треба, що в нормальних відносинах воно повинно було бодай о стільки-ж збільшитися, так як в нормальний час перед війною приріст населення був в Росії дуже скорий.

Одначе певно не можна покладатися ні на передвоєнні ні на теперішні цифри; в такій країні як Росія збирати всяку статистику трудно.

Отсим подався до загального відома всім членам організації і Всім нашим прихильникам, що з днем 15 лютого б. р. друкарня яка була в Ню Йорку під числом 30 E. 7th St., під зарядом Адм. Свободи, перейшла на власність Січового Базару в Ню Йорку який відкупив її. Книгарня яка там також була зістала перенесена назад до Свободи 83 Grand St., Jersey City, N. J. Проситься тому всіх членів і прихильників, відтепер чи то в справах книгарні чи друкарні відноситися впрост до Адм. Свободи.

ВЕЛИКІ ЕВРОПЕЙСЬКІ ДЕРЖАВИ І ЇХ ВІДНОШЕННЄ ДО МОСКОВСЬКОГО БОЛЬШЕВИЦЬКОГО УРЯДУ ПЕРЕД КОНФЕРЕНЦІЄЮ В ҐЕНУЇ

ЛОНДОН, 20. лютого. — Приготовання до міжнародньої економічної конференції в Ґенуї немов закриті мракою. З тої мраки видно тепер яснійще тільки одну справу російську.

Большевицький уряд робить всі можливі заходи, щоби на ґенуенській конференції здобути як найбільші дипльоматичні уступки.

Англійські урядовці запросили до Лондону на конференцію чесько-словацького премієра, д-ра Едварда Бенеша, щоби з ним спеціяльно обговорити справу Росії і большевицтва.

Др. Бенеш ще молодий чоловік, всього має 38 літ, але своїми спосібностями і досвідом вибився на визначного політика і дипльомата в Европі. Він знає добре теперішні відносини в Росії і тому його радам про Росію радо прислухуються.

Про справу запрошення большевиків на ґенуенську конференцію др. Бенеш сказав: „Се крок такої великої ваги і має таке велике значінне для Европи, для її добра або зла, що я остерігав би, аби не зроблено у сьому ділі жадної похибки.

Далі він зазначив, що не вірить, аби зносини з Росією дали сей час якісь успіхи, та додав, що для всякої відбудовної акції в Европі передівсім треба англійсько-французької згоди.

Французьке правительство Пуанкаре поволи зачинає зміняти політику Франції у відношенню до московського большевицького уряду. Вправді французьке правительство урядово і рішучо заперечило, начеб воно приготовляло французько-російський союз ще за большевиків, але всетаки є вже добре звісною річию, що Франція не хоче остатись відокремленою, коли другі европейські держави стараються навязати зносини з теперішнім московським большевицьким урядом.

ФРАНЦІЯ ХОТІЛА БИ, ЩОБИ ЛІҐА НАРОДІВ ВЗЯЛА УЧАСТЬ В ПРИГОТОВАННЮ ҐЕНУЕНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ПАРИЖ, 20. лютого. — Французьке правительство хотіло би віддати цілу справу зорґанізовання міжнародньої економічної конференції в Ґенуї Лізі Народів, але почин скликання хотіла би оставити в руках одної держави.

Так сказав один з високих французьких урядовців, додаючи, що і в Лондоні така гадка здобуває собі щораз більше признання.

Французькі представники вже на конференції аліянтської Найвисшої Ради в Кан — казав він — піддавали думку, щоби і Ліґу Народів закликати до співучасти в зорґанізованню ґенуенської конференції. Одначе сю думку покинено з уваги, що тоді сподівались приєднати на конференцію Злучені Держави Америки, які, як тоді говорено, більше отягались би були від конференції, якби почин вийшов від Ліґи Народів.

Французькі урядовці кажуть, що Ліґа Народів має змогу перевести зорґанізованне економічної конференції, бо має своїх фінансових знавців, котрі працювали 6 тижнів, щоби приготовити бруксельську конференцію.

КОМІСІЯ ЛІҐИ НАРОДІВ РАДИТЬ НАД РОЗОРУЖЕННЄМ.

ПАРИЖ, 20. лютого. — Розоружна комінія Ліґи Народів під проводом Француза Рене Вівіяні розглядала сьогодня сполудня на свому зібраню приготовну роботу і постанови Збору Ліґи Народів з жовтня минулого року. Комісія рада би зладити плян, як сі постанови ввести в життє. Вона виготовила порівнанне зоружень держав в роках 1913 і 1921.

Комісія приняла нових членів. Британець лорд Фишер уступив з комісії, а на його місце прийшов лорд Ешер.

ФРАНЦУЗИ НЕВДОВОЛЕНІ З ВАШИНҐТОНСЬКОЇ РОЗОРУЖНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ПАРИЖ, 20. лютого. — Французька делеґація з розоружної конференції у Вашинґтоні сьогодня вернулась уже до Парижа. В розмові з кореспондентами заявила, що вона невдоволена з вашинґтонської конференції. Ся конференція, кажуть вони, причинилась до погіршення в Америці опінії про Францію. Власне з нагоди сеї конференції разширено в Америці погляд, що Франція веде заборчу політику і для сеї мети удержує і хоче й на будуче удержати велику сухопутну армію і военну фльоту.

АНҐЛІЙСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ЗАКИДАЮТЬ КОМУНІСТАМ, ЩО „РОБЛЯТЬ" ЗА МОСКОВСЬКІ „ПОСОБІЯ".

ЛОНДОН, 20. лютого. — Дж. Г. Томас, провідник анґлійських соціялістів, заповів нині у своїй промові в Шеффілд, що небавком оголосить подробиці про російські „пособія" для крайних комуністів в Анґлії.

Далі він заявив у своїй промові, що як збереться комуні[illegible]

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

В ДЕНЬ ВАШИНҐТОНА.

Дня 22. лютого день уродин Джорджа Вашинґтона, першого президента Злучених Держав, Сей день обходить святочно цілий американський нарід, тямлячи, що він був не тільки першим президентом, але і батьком та творцем сеї республіки. Він посвятився був для боротьби і збудовання держави і трудився для сеї великої мети з посвятою, енерґією і залізною витривалостю. Він провадив військо до бою і до побіди, а весь нарід, який тоді числив усього 3 міліони душ, до великого діла, до створенн я власної держави, власної республіки на місце анґлійської королівської кольонії.

По довгих і тяжких боях Вашинґтон і весь нарід осягнув повну побіду.

Ідучи за посвятою, завзяттем і залізною волею Вашинґтона молодий нарід американський збудував тому несповна 150 літ молоду республіку з 13 східних стейтів над Атлянтійським океаном.

А нині та республіка величезна простором від Атлянтійського до Тихого океану і від Канади до Мексика; населення має понад 110 міліонів, а богатством, силою і значінням в міжнародних відносинах є на першому місці у світі.

Побідила ідейна боротьба і праця, яка все мусить побідити, коли борці її не покидають.

РАКОВСЬКИЙ ХОЧЕ ЗАБЕЗПЕЧИТИ ДЛЯ ПОЛЬЩІ СХІДНУ ГАЛИЧИНУ.

Канадійська ґазета „Український Голос" пише:

Ґазета „Українські Робітничі Вісти" від дня свого заложення по нинішний день брехала, що тільки слина на язик принесла проти тих, що будували українську державу. Сталося однакож, що через необачність редакторів, чи з якоїсь іншої причини, закралося в „Українські Робітничі Вісти" кілька речень зпід пера головного ката України, Раковського, речень призначених не для Галичан, але дуже інтересних для Галичан. Інтересних тому, бо Раковський радить Польщі, як вона має забезпечити собі посіданнє Галичини. Раковський вказує Польщі, що се є в її інтересі піддержувати на Україні його „радянське" правительство, бо се правительство о Галичину не дбає, а Петлюра упімнеться за Галичину, скороб тільки прийшов до сили.

Отже кому служить се нібито „українське" радянське правительство?

Служить Москві, Варшаві і заграничним капіталістам, а для робітників має красні слова, як всі бляґери і блофери.

ЛЯЦЬКІ НАЇЗНИКИ ЗАМКНУЛИ УКРАЇНСЬКУ ҐІМНАЗІЮ В КУТАХ, НА ГУЦУЛЬЩИНІ.

Львівська українська часопись „Вперед" містить отсю допись з Кут, на Гуцульщині, в Галичині:

Недостача української ґімназії далась сильно відчути в Косівщині. Перед війною була ґімназія у Вижниці на Буковині, з якої користали переважно Галичани косівського повіта. Кордин між Галичиною і Буковиною позбавив тепер масу нашої молодіжі змоги користати з ґімназії у Вижниці (тепер і вона закрита румунськими властями) і ся молодіж осталась без науки. Се зрозумів гурток Українців в Кутах, як інтеліґентів так і міщан, і вони взялись до праці над основанням українських ґімназійних курсів в Кутах, що їм в цілости удалось. Ся наша ґімназія заповідалась дуже гарно, бо як на початок, записалось значне число учеників Українців і Жидів, а се було доказом, як конечно потрібна є ґімназія в Кутах.

„Перед основанням сих ґімназійних курсів орґанізатори постарались о всякі дозволи і формальности, хоч сі курси служили виключно науковим цілям, а тимсамим всяка інша робота під покришкою курсів була неможлива і непожадана.

„Не подобалось се деяким польським панам, загорілим шовіністам, і вони постановили за всяку ціну згладити з сего світа іт ґімназійні курси. Мовляв, як сміють Українці щось подібного робити без хі згоди. Як сміє українська дитина вчитись? Та-ж то „бидло", „дзіч"! Сі панове доложили всіх старань, щоби Українцям в їх так невинній культурній праці перешкодити. Чи таке поступованнє людий, що чваняться „висшою культурою", можна назвати культурним? І дійсно, сим панам, завдяки пануючим тепер відносинам, удалось діпняти свого, бо от косівське староство закрило сі курси. Тепер сі панове ликують, що їх „робота" вдалась! Та чи довго будуть вони тішитись, се знову інше питанне."

ЩО НИЩИТЬ ЕВРОПУ?

ПРО КРІЗУ СВІТОГЛЯДУ.

(Кореспонденція „Свободи").

Великий і страшний перелом, у який попала Европа, викликає ріжні погляди на причини того страхіття. Оден з тих поглядів каже, що велику війну й анархію в Европі викликала зміна світогляду, а щойно за тим пішло все инше. Найцікавіще розвиває сей погляд Конденгове-Калерґі. Ось зміст його інтересних виводів:

1. Попередний світогляд Европи.

Попередний европейський світогляд був християнський. Той світогляд трівав незломно через ціле середновічче. Він сотворив ґотику (ґотійський стрілистий стиль у будівництві). Найлучший фільософічний вислів його дав **Тома з Авкіну,** найлучший поетичний вислів його — **Данте.**

Той світогляд мав свої незмінні вартости, висловлені в біблії й передавані церквою. Як ті вартости розуміти, над цим могли бути суперечки, але над самими вартостями того світогляду — ні. Християнська етика корінилася **в християнській доґматиці.** А все те опиралося на світогляді старогрецького фільософа **Арістотеля,** який церква зробила фундаментом свого світогляду. **Етика, релігія й наука були для неї одною цілістю.** Середновічна людина уважала себе середком цілої вселенної: вона стояла між небом і землею, загрожена діяволом, зраджена Адамом, відкуплена Христом. Для тої людини Бог і чорт, небо і пекло, божа ласка і гріх були такими самими реальними, правдивими справами, як для нас нпр. електрика. Християнська мораль була частинкою божого всесвітнього ладу.

Хто в середних віках посмів захитати той світогляд, того уважали ворогом Бога, культури й людського року та палили на окстрі.

2. Упадок християнства.

Одначе церква не була в силі запобічи упадкови християнського світогляду, побудованого на фільософії Арістотеля.

Перший вилім завдав йому **Коперник,** який відкрив, що не сонце крутиться коло землі, тільки земля коло сонця. Це відкриттє мало страшне значінне для дальшого розвитку подій. Бо це відкриттє викинуло людину з осередка світа, усунуло на бік Бога й релігію, замінило центрально-всесвітне становище людства на суспільну справу й поставило згодом на перший плян політику. Те, що розпочав Коперник, скінчили **Кант і Дарвін.** Фільософ Кант розбив старі докази про істнуваннє Бога, а вчений Дарвін розбив святу історію про сотвореннє людського роду. Словом — вони представили християнську науку як фальшуванне історії й забобон. На наслідки того не треба було довго ждати: християнський світогляд упав в очах освічених людей.

Не сталося це одним махом, але етапами. 1) Наперед освічена Европа відвернулася від католицької **церкви** (за реформації). 2) Потому відвернулася вона від церковних **доґм**-„правд" (в добі освічення). 3) Опісля відвернулася від **Бога** (матеріялізм). 4) Нарешті відвернулася вона від **моралі** (цинізм). Кождий з тих етапів був послідовним і конечним розвитком попереднього: коли наука розвалила підвалини християнського світогляду, мусів упасти цілий будинок.

3. Доба освічення.

Рішаючим часом для упадку християнського світогляду була доба освічення. Апостоли тої доби думали, що можна знищити християнську віру і не нарушити притім християнської моралі. Але їх думка показалася хибною. Бо християнська віра була так тісно звязана з християнською моралю, що після розвалу першої мусіла померти друга.

Вони поборювали теоретичне християнство, а хотіли задержати практичне християнство, його мораль у практиці.

Через те не було у них послідовности. Бо вони хотіли знищити основні мури культурної будови, а задержати дах, кришу, хотіли сидіти на галузі дерева, якого пень підрізали. Сіяли невірство, а хотіли виратувати з нього мораль і домагалися християнських чеснот від своїх приклонників. Словом — на хмарі своїх сумнівів хотіли поставити ту мораль, яка до того часу [illegible]вала на твердій скелі християнської догматики.

Господню повагу моралі хотіли замінити людською, небо і пекло — сумлінням. У релігії, в політиці й науці підкопали віру в авторітет й оставили тільки мораль як одинокий фундамент поваги й традиції.

Так затратила людина свою дотеперішню звязь з вселенною та з Богом і проголосила божком — „людство". Від того загального самолюбства людства був уже тільки оден крок до особистого, приватного самолюбства одиниці.

Бо ті, котрих просвіщали, думали льогічнійше від своїх просвітителів. А думали вони так: Коли нема ніякого божого прінципу, то нема й ніякої духової вартости, а коли нема ніякої духової вартости, то нема й моралі.

За банкротством християнства наступило банкротство ідеалізму, а за тим — банкротство моралі. Так Европейці стали в релігії скептиками, в етиці — циніками. Для них помер Бог а з ним померла й мораль. Европа втратила свій світогляд і думала, що зможе обійтися без нього. Сталося це вже в 18 столітті.

Матеріялізм.

В 19. столітті матеріялізм продовжав роботу свого попередника — тільки ще більше незручно й бездушно.

Матеріялізм це світогляд неґативний (заперечуючий, руйнуючий). Поняттє „матеріялістичний світогляд" — само в собі суперечне, бо кождий світогляд є ідеалістичний. „Етика" цего світогляду також неґативна: вона має за основу самолюбний гедонізм („гедоне" значить по грецьки „приємність"). Для нього одинока вартість це — приємність, одинока дійсність це — матерія. Матеріялізм зовсім повалив Бога й душу, ті підвалини християнського світогляду, які ще пощадила доба освічення. Світ і людина стали машинами в поняттю матеріялістичного світогляду.

Супроти того думаючі люде сказали собі: Коли так, то нема бесіди про ніяку етику ні відповідальність.

Так мораль стала брехнею, конвенціональною, товариською брехнею, призначеном тільки для „маси". Висші кляси домагалися моралі тільки від своїх підданих, а не від себе. Християнство стало вивозовим товаром, продуктом, призначеним на експорт — для неґрів і инших колірових рас тай орудєм імперіялізму.

Наслідки доби освічення не далися вже ні спинити, ні навіть обмежити. Шляхта й буржуазія, що викликали ті наслідки, не могли вже позбутися їх. Просвіченнє пішло нестримно в народні маси. Захиталася в народі віра, а з нею й мораль.

Марксізм признався до матеріялізму й поніс його в маси.

Як колись часть „просвітителів" пробувала пощадити Бога, так опісля часть матеріялістів пробувала ратувати мораль. Але обі ті проби показалися безнадійними. Мимо всего і капіталізм і матеріялістичний соціялізм надали собі марку моралі, аби скріпити свою притягаючу силу. А народні маси не запримітили, як етика не до лиця тим скептичним світоглядам.

Самолюбство в масці любови ближнього стало в приватнім і політичнім життю найлучшою зброєю в боротьбі за істнованне. І почали говорити про „світогляд" там, де в дійсности була тільки господарська програма. Почали говорити про ідеали, а думали про інтереси. Почали говорити про те, як дати, а думали про те, як брати. Почали говорити про справедливість, а думали про визиск. Почали говорити про свободу, а думали про анархію.

Пануванням над світом поділились цинічні капіталісти й цинічні крикуни-демаґоги, звозителі народа й визискувачі. Правдивих ідеалістів почали висмівати й навіть убивати. Божком визискувачів став — гріш, божком демаґогів — влада. Ті що на долі хочуть дістатися на верх через гори трупів, а ті, що на верху, хочуть забезпечити свою владу також горами трупів.

5. Хаос (Безладде).

Політичне й економічне безладде, яке тепер переживаємо, це наслідок упадку моралі.

Але ми ще не дожили найгіршого.

Бо є ще міліони віруючих християн в Европі. А в других міліонах, які вже втратили віру, живе ще відблиск християнського світогляду. Більшість европейців вірить ще в приписи своїх батьків і учителів, — вірить з традиції, зі звичаю, з суґґестії.

Та цей надломаний фундамент, цей останок християнської моралі щезне найдовше за два покоління.

А коли до того часу не буде побудований новий світогляд і нова етика, то Европа стане товариством злочинців. Мораль, жертвенність і почуттє обовязку уважати-муть ознаками дурноти. Корупція (перекупство) й вимушування стануть загальними появами. Кождий волітиме красти й обманювати ніж працювати. Упадуть число населення і продукція, зникне всякий кредит, Европа зогние й попаде в стан анархії та стане добичею жовтої раси, яку її релігійна культура охоронить перед упадком в той чаос.

Сподіватися, що політично-господарські реформи й революції вратують біле людство без рівночасної моральної реформації — це божевілле. Господарство й політика ніколи не уздоровлять світогляду й моралі, — тільки навпаки.

Від духової й моральної сили білої раси залежати-ме, чи вона переможе цю найтяжшу з кріз, чи впаде її жертвою.

6. Що викликало нещасте?

Катастрофу, яку тепер переживаємо і ще більшу, яка нам грозить — викликано тим, що доба просвічення виконала тільки половину праці: знищила старе а не поставила на її місце нового. Вона знищила християнський світогляд а не побудувала нового світогляду. Своє критичне завданнє вона сповнила, але не сповнила свого творчого завдання. Вона мала духа, але не мала ґенія. І тому не стала вона творчою, тільки приготовила місце для нової творчости, для нового світогляду і нової культури.

Коли Европі вдасться побудувати новий світогляд з новою моралю й новою культурою, — тоді доба просвічення покажеться благословенна в своїх наслідках, — коли ж ні, то погубна.

7. Спосіб ратунку.

Вже в 19. столітті найбільші уми Европи пізнали небезпеку й шукали ратунку.

Того ратунку шукали вони двома шляхами, якими хотіли випровадити Европу з безладдя: оден шлях показували в минувшість, другий в будучність. Перший шлях, званий реакційним, провадив назад до християнства, другий — революційний до нового світогляду. Головними провідниками на реакційнім шляху були Толстой і Штрінберґ, на революційнім шляху — Ґете і Ніцше.

Одначе поворот до християнського світогляду можливий тільки для одиниць. Бо для цілого білого людства реакційний шлях замкнений уже наукою: брами цього втраченого раю боронять мов херувими Коперник і Дарвін. Доба просвічення знищила всі мости на тім шляху і спалила всі кораблі. Перед Европою отвертий тільки той другий шлях, що провадить до побіди або на смерть. Попри саму пропасть страшного хаосу провадить стрімка стежина, якою перейшли Ґете і Ніцше. Туди й Европі йти — до ясних висот героїчної краси.

Подав **Др. Осип Назарук.**

ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

(Понизші два листи прийшли з Чехословаччини до Тимка Шеремети в Белвіл, Ілл. Пан Шеремета пише до нашої редакції так: „Недавно тому я читав у „Свободі" лист Садовського з Чехії. У тім листі він писав, що не має шмаття і гірко бідує. Я того Садовського зовсім не знаю, але я вислав йому дві пари шмаття і шкарпитки та одного доляра в листі. При тій нагоді я звідувався його, чи нема там кого з мого родинного повіту, збаражського, то нехай сей мій земляк до мене напише. Якраз знайшовся там один вояк з села Шельпак, котрий зголосився до мене. Я також вислав йому відповідний пакунок, але що в Америці є богато людий із збаражського повіту, то може й хто инший поспішить йому з якою підмогою").

I.

Ліберець, 14. грудня 1921.

Високоповажаний Пане Добродію!

Лист від Вас з одним доляром я одержав, за що Вам сердечно дякую. Тут не тільки я один бідую; ми тут майже всі ділимося нашою нуждою тай чеським переслідуванням.

Ми вже так до сего призвичаїлися, що здається, що вже будемо таки так умирати.

...але за него засилаю Вам уже згори щиреньке спасибі! Більше подяки Вам не складаю, бо вірте, що брак мені слів більше! Але як ми повернемо до нашої рідної землі, яко її вірні сини, а там побачимось, то тоді подякуємо собі особисто, яко живі і свої хазяїни власної землі.

Се моя ідея і се мій рай: наш рідний край!

Світова війна 5 літ тривала, а вкінци таки карк зломала Прийде час, і, то вже вкоротці, що і наші муки скінчаться!...

З Вашого повіту тут є тільки один стрілець, Федір Любянський, котрий зі мною уже повних два роки тримається. Ми все разом і він є під моєю опікою. Се дуже порядний і щирий Українець. Я йому подав Вашу адресу і він до Вас напише.

Галицькі Українці тримаються всі купи і йдуть разом з нашим правительством, котре наразі є у Відни, а на котрого чолі стоїть п. Др. Петрушевич. Наша партія є дуже сильна і ми всі одного духа та чекаємо на його слушний заклик.

То тільки у Вас в Америці покрутили собі люди голови, бо вони ще не знають, що то за нарід ті большевики. Їх командантами є комісарі, переважно самі Жиди, котрі дурять дурних Москалів тай деяких несвідомих своеї національности придніпрянських Українців. Вірте, що як би Ви були поміж тою рабівничою голотою тільки один тиждень, то Ви сейчас утікалиб і хрестилибся від такої дичі. Сі власне їх „командіри" є остатні нероби, які користають лише з повоєнного нещастя і безладдя. Але конець їх панованя вже недалекий! Жаль тільки, що большевицьку дурійку використовують наші історичні вороги-Ляхи на нашу шкоду!

Не вірте жадним хруням, а тримайтеся лиш одної партії: української, народної, яка стоїть під синьо-жовтим прапором. Тоді, коли буде своя рідня хата вибудувана, то ми в ній зробимо такий порядок, якого ми самі схочемо і який буде усьому нашому народови вигідний.

Наразі кінчу словами: В єдности сила, а Бог з нами!

Здоровлю цілою душею Вас, добрий земляче. Гаразд!

Володимир Садовський.

II.

Ліберець, 13. грудня 1921.

Поважаний Приятелю!

Перше прийміть від мене сердечне поздоровленнє і як найщирійший привіт з Чехословаччини.

З нагоди, що я дістав Вашу адресу від старшого десятника Садовського, хочу нині дещо до Вас написати. Я сам є з села Шельпаки. Жию і тішуся добрим здоровлем, якого і Вам зі щирого серця бажаю. А поводиться мені, як звичайно в чужих сторонах: в біді та нужді.

Я називаюся Теодор Любянський. Цілий час перебував я тяжкі хвилі на бувшій австрійській війні, а потім попав в італійський полон, де також терпів більше трох років. І то не пощастилося вернути до рідні, бо в Галичину влізли проклятi Ляхи. Замісць вернути до дому, ми тепер ожидаємо відповіднійших часів у Чехії. І тут нема гаразду. Зима, морози великі; кождий день мусимо ходити до роботи на-пів босі і голі, а щоби помогти собі тепер, то трудно! Писав би до дому по деяку поміч, та що з того, коли тепер Галичина в ляцьких руках, а ляцький гріш нідочого, бо за 1 корону чеську можна мати 40 марок польських. Зрештою в краю тепер також велика біда, то надіятися відтам якоінебудь помочі трудно. От треба вже може і не довго чекати, щоби раз вирватися з сеї біди. Але чим близше до того кінця, то тим для нас тяжше, бо прокляті Ляхи стараються ріжними способами нас тут порозганяти. Але хоч би прийшлось і найгірше видержати та перенести, то вже мусимо якийсь конець сему побачити.

Прошу дуже, як охота Ваша, відпишіть, а я на другий раз напишу дещо більше. Кінчу і здоровлю щиро й сердечно. Гаразд! Вдячний

Т. Любянський.

Моя адреса:

Lubianskyj Teodor, Ukr. oddil v Liberce, C. S. R., Europe.

ЗАПИСИ В ГОТІВЦІ НА ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ

Ч. 1044

(Подаємо в такім порядку як приходять зголошення).

З переносу $69,957
1. З громади **Клівленд, О.,** через о. Ф. Тарнавського..........$ 2.370
Зложили:
Мазепа Йосиф 200
Головецький Яцко 25
Герман Андрій 25
Шевчук Василь 15
Горбаль Ілія 10
Карабін Павло 25
Петрович Іван 10
Петрович Анна 10
Петрович Марія 5
Хамуляк Михайло 25
Купчик Олекса 15
Мадей Василь 5
Купчик Михайло 10
Завінський Адам 20
Купчик Петро 20
Іваночко Андрій 10
Крук Дмитро 20
Федорчак Тома 10
Карпінець Василь 10
Годованський Онуфрій 5
Бр. Апостол. Молитви..... 10
Бр. св. Димитрія, від. 6 Провидіння 50
Кокаць Василь 25
Дзяд Іван 5
Бр. св. Василія Вел. 25
о. Ф. Тарнавський 50
Ольшаницький Павло 25
Ломенс Семен 5
Которинський Никола 5
Пиндур Василь 5
Церков св. Ап. Петра і Павла 50
Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 102 У. Н. С. 100
Сестр. Неп. Зач. Пр Діви, від. 112 У. Н. С. 50
Стадник Анна 25
Тов. Січ ім. Вітовського, відділ 39 25
Добровольська Анастазія... 10
Бураковський Михайло 10
Підзирайло Василь 10
Кость Гаврило 5
Бурко Михайло 5
Садовський Атанас 5
Небожук Йосиф 5
Добровольська Анна 10
Слепко Іван 15
Сенчина Йосиф 5
Стадник Константин 50
Балка Анастазія 5
Тритуляк Матвій 10
Беганoвський Дмитро 5
Беганoвський Семен 10
Лучко Василь 5
Струк Лука 5
Цьвірчак Василь 5
Гречковський Олекса 5
Хмель Йосиф 5
Кривий Михайло 5
Доскоч Василь 5
Бревка Антін 50
Лазука Михайло 60
Павлович Филип 5
Гавриляк Дмитро 5
Крупа Василь 5
Волянський Павло 10
Проць Іван 5
Буката Йосиф 25
Лакош Петро 5
Цьобан Йосиф 10
Білецький Михайло 5
Сидір Андрій 5
Капраль Ілія 10
Войціцький Іван 5
Сьвідрик Петро 25
Хмельницький Богдан 10
Лопушак Теодор 5
Український Банк 1000
2. Гаврилів Іван, **Агдензбург, Н. Й.** 10
3. Гр. кат. Церков св. Володимира в **Елизабет, Н. Дж.,** через п. О. Нагірного.............. 40
4. Мисак Ілько, **Ню Йорк Сіті,** через п. С. Демидчука...... 10
5. Громада **Пітсфілд, Масс.,** через п. О. Яремого (даровано) 10
6. Хоронжий Николай, **Айронвуд, Міш.** 10
7. З громади **Ґері, Інд.** від Комітету через п. І. Кукулу... 40
Зложили:
Софак Михайло 10
Кукула Іван 10
Гриневич Іван 5
Пебак Анна 5
Від Укр. Роб. Союза 10
8. З громади **Беркертон, Па.,** через о. І. Захарка 345
Зложили:
Дзюрик Василь 50
Поглід Теодор 25
Конвіцький Ілько 25
Коваль Михайло 25
Терлицький Іван 25
Качур Теодор 25
Ляків Теодор 25
Смичинський Василь 25
Мандрик Юрій 10
Вільховський Стефан 10
Кріль Дмитро 10
Минарчик Андрій 10
Бадіда Николай 10
Ґерґель Іван 5
Васько Петро 5
Вишинський Матвій 5
Зелізняк Гнат 5
Лупінський Михайло 5
Самота Дмитро 5
Олійник Василь 5
Лебедь Йосиф 5
Гуданич Семко 5
Попель Стефан 5
Буряк Лука 5
Паранич Василь 5
Ващак Теодор 5
9. З громади **Клівленд, О.,** через п. І. Сподаря 10
Зложили:
Сподар Іван 5
Зворич Іван 5
10. Тов. „Сокіл", від. 218 У. Н. С., **Йонгставн, О.,** через п. М. Ткачишина 50
11. З громади **Ню Йорк Сіті,** через п. І. Миговича 50
Зложили:
Мигович Ілярія 10
Мигович Емілія 10
Мигович Николай 10
Мигович Петро 10
Мигович Григорій 10
12. Ґнап Дмитро, **Ґлен Карбон, Па.** 10
13. З громади **Колдейл, Па.,** через п. С. Піткорчемного..... 125
Зложили:
Тов. Богдана Хмельницького, від. 201 У. Н. С. 5
Фемяк Афтан 20
Баюк Никола 10
Микутишин Михайло 10
Піткорчемний Стефан 10
Конський Григорій 10
Кубай Михайло 10
Сербан Петро 10
Стефанів Петро 10
Лабоцький Михайло 5
Фірман Константин 5
Либа Василь 5
Паліщак Іван 5
Ґай Іван 5
Вапінський Андрій 5
14. Драган Лука, **Ню Йорк**... 10
15. З громади [illegible], **Па.,** через п. А. [illegible]

Зложили:
Євусяк Василь 10
Коляса Андрій 5
Чущак Василь 5
16. З громади **Вендергрифт, Па.,** через п. О. Курочку...... 25
Зложили:
Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 110 У. Н. С. 10
Білик Лев 10
Курочка Олена 5
17. Ґадз Олекса, **Олієн, Н. Й.** 5
18. Бр. св. Андрея, від. 128 У. Н. С., **Лорейн, О.,** через п. М. Ґалянку 50
19. Чайка Василь, **Ню Йорк Сіті,** через Ам. Укр. Ексчендж 15
20. З громади **Ню Бритен, Конн.,** через п. М. Уляна...... 80
Зложили:
Бр. Провидіння, від. 9...... 10
Ґонтарський Володимир ... 10
Улян Михаїл 5
Богатчук Яким 5
Шпунт Теодор 5
Присташ Петро 5
Кирилейза Йосиф 5
Сенцьо Іван 5
Дубик Петро 5
Марканич Павло 5
Козій Михайло 5
Маслюх Іван 5
Гибай Йосиф 5
Процько Стефан 5
21. З громади **Спеонк, Л. Ай., Н. Й.,** через п. Я. Мільчука.... 55
Зложили:
Гірчиця Савка 10
Білик Іван 10
Мільчук Яромлай 10
Онуфрій Олекса 5
Бандровський Гриць 5
Бандровський Василь 5
Борнич Іван 5
Тинчик Митро 5
22. Плекан Антін, **Шікаго, Ілл.,** через п. В. Барана...... 10
23. Курчій Гав., **Едемс, Масс.** 10
24. З громади **Френкфорт Гайтс, Ілл.,** через п. А. Баліґроцького 100
Зложили:
Добромільський Іван 10
Баліґроцький Алексій 10
Меґелич Яким 10
Зубко Іван 10
Пашко Михайло 5
Баліґроцький Яків 5
Майба Іван 5
Галушка Антоній 10
Бр. св. Михіла, від. 166.... 25
З доляди, громада Френкфорт Гайтс, Ілл., даровано 10
25. З громади **Мекаду, Па.,** через п. Д. Капітулу 170
Зложили:
Когут Іван 5
Кучер Николай 5
Ковальчик Михаїл 10
Поступак Іван 5
Поступак Константин 10
Лазорко Ілія 5
Шибовський Михаїл 5
Кріль Марія 5
Петрунцьо Тимко 5
Ткачишин Юрій 5
Копій Михаїл 5
Михалищин Дмитро 5
Вайда Данько 5
Берона Войтко 5
оґ Теофіль Обушкевич 10
Федашко Лукач 5
Баволяк Данило 25
Царик Катерина 5
Янкович Андрій 5
Ноґа Павло 5
Пухир Петро 5
Хвалик Федор 5
Поступак Лешко 5
Стицовям Дмитро 5
Решетар Петро 5
Качмар Анна 5
Рифун Павло 5
26. З громади **Оборн, Н. Й.,** через п. Г. Орищина 235
Зложили:
Тов. Запорожська Січ......100
Гуменецький Іван 25
Пастернак Теодор 25
Олійник Теодор 10
Денека Онуфрій 10
Денека Марко 5
Орищин Григорій 5
Коковський Іван 5
Горбаль Олекса 5
Мулик Григорій 5
Савран Никола 5
Денеґа Максим 5
Шварек Андрій 5
Мозола Роман 5
Зановяк Семен 5
Каганяк Григорій 5
Щербій Іван 5
Калітан Михаїл 5
27. З громади **Бруклин, Н. Й.,** через п. М. Заверуху 25
Зложили:
Олекса Григорій 10
Макогон Йосиф 10
Баглай Анна 5
28. З громади **Нюарк, Н. Дж.,** через п. І. Настюка 20
Зложили:
Гасій Софія 10
Бакун Анна 10
29. Каралаш Михаїл, **Арґентина** 10
30. Зубик Теод., **Арґентина**.. 10
31. З громади **Ню Йорк Сіті,** через Ам. Укр. Ексчендж, зложив Никола Цар 10
32. Колодій Михаїл, **Бразилія** 15
33. З громади **Елизабет, Н. Дж.,** через о. М. Кузіва........ 15
Зложили:
Воробець Іван 5
Бедрій Никола 5
Гарасимчук Іван 5
34. З громади **Кортис Бей і Болтимор, Мд.,** через п. Й. Семенкова 280
Зложили:
Семенків Йосиф 60
Ємха Дмитро 50
Бойко Іван 25
Войтович Павло 10
Чекета Антін 10
Шанровський Алексій 10
Кульчицький Петро 10
Лебуниць Демко 10
Яковенко Іван 10
Семенків Іван 10
Прислайович Василь 10
Шурма Николай 10
Бойко Григорій 10
Семенків Петро 10
Семенків Яків 10
о. В. Маньоский 5
Шандровський Николай 5
Чорній Теодор 5
Віницький Еміль 5
Кульчицький Роман 5
35. Ярема Василь, **Алентавн, Па.,** через п. Г. Біленького.... 5
36. З громади **Олифант, Па.,** через о. М. Ґурянського.......... 355
Зложили:
о. М. Ґурянський 25
Михалько Михайло 25
Шнітка Николай 25
[illegible]

Габа Іван 15
Химка Петро 10
Тирів Порфир 10
Булик Василь 10
Хомик Іван 10
Костів Василь 10
Скориб Ілько 10
Кузьмак Климко 10
Мацек Юрій 10
Панківський Іван 5
Кубала Йосиф 5
Юхник Гриць 5
Шикіт Андрій 5
Мацик Іван 5
Демський Яков 5
Нагірний Тимко 5
Симків Василь 5
Свала Любов 5
Желінський Олекса 5
Худик Іван 5
Децик Іван 5
Демкович Михайло 5
Миськів Іван 5
Пінянський Павло 5
Полянська Юлія 5
Боклак Лука 5
Середницький Іван 5
Нагорняк Андрій 5
Пилипишин Федь 5
Галинич Андрій 5
Ільницький Николай 5
Грич Данило 5
Ільчишин Теодор 5
Боклак Іван 5
Буняк Василь (мол.) 5
Ковальчик Віктор 5
Іванюк Гаврило 15
Ллялько Іван 5
Греко-кат. церков 5

(Дальше буде).

НОВІСТЬ! БРУКЛИН І ОКОЛИЦЯ!

Заходом **Т-ва „Українські Козаки"**, відограється чудову драму в 5-ох діях зі співами і танцями п. з. **„ХМАРА"**, **в суботу, дня 25-го лютого** в McCadden Hall, Berry St., між So. 2nd i 3rd St., Brooklyn, N. Y. Дорогі Родимці! Отсим запрошується Вас всіх до громадної участи в так гарнім представленню котре буде відогране перший раз в Бруклині.

40.43 КОМІТЕТ.

ROCHESTER, N. Y.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОЖАНСЬКИЙ КЛЮБ

запрошує всіх горожан роду України в місті Рочестер, Н. Й. прибути на збори, котрі відбудуться в пятницю, дня 24. лютого 1922 о годині 7.30 веч. в гали церковній, 303 Гудсон Аве. Нашою цілею є зеднати всіх горожан і помагати тим, котрі стараються о горожанство, відтак брати участь в американськім життю, подавати інформації в пресі про наш український народ і його катів, а передівсім помагати в боротьбі о вільну самостійну Україну. Ми мусимо зрозуміти, що лиш той посідає свободу, котрий виборов її. Ще раз пригадуємо, що принимаємо в члени з першими паперами. 43

ЗА УРЯД АМЕР. УКР. ГОР. КЛЮБУ:
Н. Швець, предс.; **М. Паньків,** секр.

NORTHAMPTON, PA.

Заходом **тов. читальні Просвіти ім. Івана Франка,** відограється в **неділю, дня 26. лютого** представлення **МАТИ НАЙМИЧКА,** в гали під укр. греко-прав. церквою на Newport Ave. Початок точно о годині 7. вечером. Проситься всіх щирих Українців прийти на се представлення а пригадається Вам як то в старім краю наші люди переживали сі часи. Прийдіть а певно будете вдоволені за що ручить

43 КОМІТЕТ.

ДОПИСІ

КОЛДЕЙЛ, ПА.

Чи нам тепер треба ділитися на Українців і Карпаторосів?

Не богато в нашій громаді є таких людий, котрі поза своїми власними справами інтересувалибся народними ділами. Більше тямучі громадяни гуртуються тут у місцевім відділі У. Н. Союза, а зі „Свободи" маємо нагоду довідатися, що в світі діється і як стоїть справа нашої дорогої Галичини.

Межи нами є Українці і Карпатороси, а навіть Поляки, котрі признають себе до української народности, але ми всі згуртувалися докупи, в одно тіло, і всі разом хочемо, по своїй можности, помагати нашій нещасній вітчині. Ми викинули зі своїх сердець усякі ненависти партійні, а бажаємо працювати спільно на користь своєї рідної землі.

Нам не розходиться о те, хто буде панувати в нашій милій вітчині: чи Українці чи Карпатороси — аби тільки не Ляхо-Татари! Нам не йде о те, чи наші браття будуть учитися читати і писати фонетикою чи етимольоґією, але нам розходиться о те, чи взагалі вони будуть знати по руськи, зглядно по українськи. Се повинно інтересувати кождого Українця й кождого Карпатороса.

Ми не повинні ділитися на партії в такім пекучім для нас часі, Ми не повинні називати одні других злодіями, зрадниками і тим подібними словами тоді, коли кат-Лях дусить нашу рідну маму!

Дорогі Панове й Господинове, народні провідники обох наших партій! Ми просимо Вас і взиваємо: **злучіться докупи і працюйте разом у нашій народній справі!** Лучіться, а не діліться, бо тепер не пора на роздори; тепер наш нарід кличе Вас до обєднання, до згоди і до солідарної праці. Коли Ви не підете за голосом народу і не злучитеся, то просіть Бога, аби земля під Вами розступилася, бо Вас чекає гірша кара, коли нарід сю справу ліпше порозуміє. Ми сих слів не пишемо від себе, але від народу, бо ми чуємо і видимо, що нарід мислить і говорить.

Для ліпшого доказу позволимо собі тут сказати слово про наші делеґації до Парижа. Нарід говорить так: „Чому то наші делеґації в Парижи не злучилися разом і не боролися разом для нашої справи? Ми свято віримо в те, що вони, зеднавшися докупи, були би зробили далеко більше ніж поодинокими групами".

На сю тему можна би писати дуже богато, але серце роздирається, коли про се зачнеться думати. Длятого, як одні так другі, не судіть народу за те, що жертви не йдуть так, як повинні би йти. Се сталося тому, що нарід стратив віру в своїх провідників. Але коли Ви, народні провідники, будете працювати разом на добро народу, то побачите, як нарід буде Вас слухати! Длятого скличте Ви **один спільний конгрес народний,** згуртуйтеся на нім для спільної акції і працюйте дружно на славу свому народови. А нарід піде з Вами, бо він лише того чекає від Вас.

При нагоді подаємо тут імена тих наших людий, котрі покупили бонди на ратованнє своєї рідної землі: Артим Фимяк за $20; Николай Баюк, Михайло Микитишин, Стефан Підкорчемний, Михайло Кубай, Петро Сербан, Петро Стефанів і Юрко Конський (Поляк) по $10; тов. ім. Богдана Хмельницького (від. 201 У. Н. Союза), Іван Палащик, Іван Ґай, Василь Либа, Константин Фірман, Михайло Леґоцький і Андрій Вапенський по $5. Усі ті люди — се члени нашого товариства.

Жертви на державні галицькі бонди приходять дальше. Маємо тепер нових 30 долярів, а сподіваємося ще більше.

Взиваємо Вас, Браття, котрі ще не положили своєї жертволюбивої цеголки на підвалини під будову нашої дорогої справи, не дайтеся нукати, а закупіть як найскорше бонди нашої народної позички. Ваші імена будуть записані в історії нашого народу. Длятого ще раз Вас просимо і взиваємо: Вставайте до боротьби за свою свободу! До сего кличе Вас Ваш рідний нарід, котрий за ту свободу пролляв уже море поту, сліз і крови!

ЗА ВИДІЛ ТОВ. ІМ. БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО:
Николай Баюк, предс.
Михайло Микитишин, кас.
Стефан Підкорчемний, секр.

ПРОСЯТЬ О ПОМІЧ КРАЯНІВ.

Ілько Базів із Підмихайля, п. Калуш. — Він є при війску 11 літ, був 7 разів ранений в часі українсько-польської війни. Теперішня адреса: Baziw Ilko, Ukr. Tabor, B. 27, 1, Josefov, Cechy.

Олекса Малюгин, який перебуває в Німеччині разом з родиною, в крайній біді. Він просить о якунебудь поміч, за що обіцяє прислати листівки з видами Німеччини та із життя наших полонених. Його адреса: Alexander Malugin, Salzwedel (Altm.) Ziegeleistrasse 8., Germany.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

МОСКОВСЬКИЙ ГОРОД

НА ЗАПОРОЖУ.

Оповіданнє з другої половини 17-сотих років.

(Продовженнє).

(7)

— Люди добрі! — благав повалений, чуючи людські кроки й голоси. — Ратуйте нещасливого! Спасайте християнську душу від того медведя. Повалив мене на землю і що рушуся, гарчить та хапає зубами за горло.

— Бо добра собака і чесна собака, — промовив Батюк. — Вона знає, що конокрадови зассі до моїх коний.

— Та який я вам конокрад! Не я конокрад. Навпаки. Мені вкрали коні... Коні, бики... тай решту. Та не тільки обікрали мене. Мене самого вкрали моїй жінці, моїм дітям... Ой,,, возьміть ту собаку... вона все до мого горла.

— Сірко, пусти! — крикнув Батюк.

Сірко лишив свою жертву і вимахуючи хвостом став ласитися до свого пана. Вдивлявся в його очи, неначе питав, чи добре справився.

— Встань і ходи з нами! — приказав Батюк. — Але й не подумай, щоби втечи. Бачиш... кождий з нас з рушницею. Хоч би ти мав ноги скорші як вітер, то куля таки скорійша... Досягне тебе. Відвернися лише і зроби оден крок назад. Собаки, котрим тоді лишимо їх волю, розірвуть тебе на шкаматє.

— Ой, не думаю назад... добре, що сюди доплився.

Хлоп ледви підвівся на коліна. Видко було, сильно охляв.

— Спасибі, — вистогнав, — що виратували від сего медведя. Добру собаку маєте, нічого казати... Мої також були добрі, та вже нема їх... Грім би побив ту московську погань! Возьміть, як ласка ваша, того Сірка дальше від мене... Дивіть, як люто позирає на мене. Боюся, що як тільки рушуся, знов звалить мене.

Сірко справді не зводив очий зі свого полоненого, але не рухався. Знав, що як його пан тут, то пес має урядувати лише на його зазив.

— Сірко, сюди! Не руш! — крикнув Батюк, клепаючи собаку по хребті.

— Не бійся. Вставай і ходи за нами. Дома покажеся, що тебе жде... Хліб і сіль, чи може суха гиляка!

Хлоп як був на колінах, склав руки до молитви і заголосив:

— Господи всевишній! Ісусе Христе і ти Діво Пресвятая, Пречистая. Я не годен моїми устами так складно, як то попи вміють, сказати вам дяку за ратунок... Як мене спасли, так спасайте прочих. Не дайте їм загибати в московськім ярмі, під московським кнутом!

— Тепер ведіть, куди хочете, — додав встаючи.

Батюка зворушила ся проста і загадочна молитва. Вона не робила враження комедії. Пішов наперед, за ним парубки з хлопом. Ішли мовчки, бо Батюк гадав випитати свого бранця аж в хаті. Однак сей, знаючи, що його мають за злодія, або й за щось ще гіршого, сам зачав сповідь.

— Я знаю, козаче... Ти гадаєш, що я підкрадався до твоїх коний. Може незабаром і такі навідаються до тебе. Досить їх там, звідки я прийшов. Але я не з тих. Я втік від таких, що ще гірші ніж конокради. Я втік від таких, що крадуть ваші степи, що вимордовують наш нарід тяжкими роботами. Від тих то роїт під московським канчуком втік я.

Прийшли до хати, де на порозі сидів один чабан з мушкетом у руці. У вікні комнати по тім боці хати стояла Параня, також з мушкетом у руках.

Проста молитва пійманого, перші слова його оборони, та отвертий і спокійний вираз лиця казали Батюкови здогадуватися, що се не злочинець, але що сюди пригнала його якась нещаслива пригода і то з вини Москалів.

— Сідай!... Ти мабуть голоден?... Параню, дай горівки... і молока і хліба... Але живо...

Аж жалко було двитися на хлопа. Змарнілий, жовтий, очи позападані... А одіж! Се була колись одіж. Тепер само лахміттє позістібуване до купи ликом та тернями. Не в однім місци прозирало біле тіло.

— Сподобалися тобі, козаче, мій жупан, мої нагавиці... правда? То так я доробився в царській службі... Ну... а втікаючи хащами в ночи, полишив я на гиляках неодин шматок мого празничного строю.

— Хто ти — спитав Батюк — і яким способом аж сюди приплентався?... Або ні... Насамперед покріпися. Розакзувати меш потому.

Наляв йому чарку оковитки, Параня підсунула горнець молока і хлібець.

— Я Ухач... Дмитро Ухач з Полянок в Полтавщині. Москалі взяли мене на силу... Мене, мого сина, мої воли, коні, вози й цілу комору, та пігнали у ваш степ будувати город. Таким способом як мене, пригнали сюди аж півтретя сотки ґаздів... всіх з Полтавщини.

— Кажеш, сюди! — скрикнув Батюк з острахом. — Де се? В котрім місци?

— Не скажу, козаче... я тут чужий... вперве у сих степах. Але гадаю, що потраплю назад. Мушу назад, бо там полишив сина... в тім пеклі. Хочеш, заведу тебе.

— Говори дальше, говори! — наглив тепер Батюк, дрожачи з нетерплячки.

— Водили нас сюди-тури степом і завели на якийсь низенький горб посеред багнистого ліса. Там будуємо деревляний город... Касарні для Москалів і доми для Сербів, що ще прийдуть.

— Може знаєш, в котрій стороні, як не тямиш місця?

— Відси ід сходови... Чи цілком точно, не скажу, але що ід сходови, то безпечно.

Батюк луснув пястуком об стіл.

— Вже й звідси скубуть нас!... Говори дальше.

— Гірка там робота. Пильнує нас півтора сотні Москалів. Вони самі нічого не роблять. Поділилися на три пайки. Дві части міняються, пильнуючи нас в день... при роботі, щоби хто, борони Боже, не відсапнув. Як лише випрямиш спину, то нагай вже зігнув її назад. Вони міняються, бо до роботи женуть нас, ще заки сонце зійде. Спимо лиш у ночи. А темна ніч знаєш, коротенька. Трета часть Москалів, виспавшися в день, пильнує в ночи, щоби хто з нас, хоч спимо в дибах, не втік. Диби здіймають з ніг, як женуть на роботу. Зараз по роботі назад накладають. Їсти дають раз на день... на пять хлопів тілько, кілько потребує одна мала дитина. Самі Москалі зїдають забрані від нас харчі і ріжуть наших волів одного за одним. За ті чотири неділи яких двайцять хлопів розпращалося з сим світом. Дехто не видержав голоду, тяжкої роботи й побоїв; декого задавив зрубаний дуб, дехто втопився в багні. Більша половина розхорілася. Але недужих гонять на роботу канчуком таксамо, як здорових. Хто не годен встати, щоби йти на роботу, не дістає їсти.

(Дальше буде).

ДОПИСІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Коляда для Українських Січових Стрільців.

На руки колядників: Івана Сельського, Семена Рутецького, Ілії Одосія, Івана Федора, Григорія Бучка, Павла Намаки і Гаврила Яцишина, членів 4-го відділу Січової Організації в Філядельфії, жертвували в часі Різдвяних Свят на підмогу нашим Січовим Стрільцям у Чехословаччині отсі добродії:

Т. Грицей $3.00; М. Кошок, І. Сельський і Г. Бучко по $2.00; Т. Вишиванюк, С. Рутецький, І. Борисевич, П. Намака, І. Федір, Т. Заболотний, Г. Калїта, Н. Сеник, І. Затонський, Й. Коник, А. Бучацький, Й. Букята, Ю. Атаманюк, С. Камінський, А. Яськів, Г. Яремишин, А. Яремишин, Р. Мандюк, І. Джумага, Й. Венгринюк, Г. Гудима, Г. Овад і П. Різничок по $1.00; С. Чорномаз 75 цнт.; В. Титанич, І. Одосій, І. Хавлюк, В. Мочернюк, В. Шостак, Й. Довгань, Ю. Гасюк; Т. Вонс, Н. Рожак, І. Бурак, А. Олійник, В. Жупник, М. Заньчук, Н. Рогатинський, Й. Гайдамаха, В. Болеховський Н. Ярмолік, В. Петель, О. Григориш, І. Олійник, М. Пастух, А. Метельський, П. Бурштинський, Д. Харук, Н. Самбір, В. Граб, Т. Жупковський, Н. Н., В. Заверуха і І. Добранчук по 50 цнт.; Анна Вонс, Т. Филипчук, О. Николайчук, А. Романюк, Т. Суходольський і С. Слободзян по 25 цнт.; дрібними датками $1.75. — Разом $51.00.

Т. Заболотний, писар.

—o—

ОЛІЕН, Н. Й.

Просьба до Українців з Сернок середних і долішних, пов. Рогатин.

До Оліен, Н. Й., надійшла від парохії Сернок середних просьба, підписана о. Дмитром Яцівом, А. Борисом, Ів. Навальним, Й. Мельником і Ол. Пінткевичем. В тій просьбі говориться, що в обох названих селах є під теперішну пору 12 вдів, котрих мужі зістали побиті на війні. Сі вдови враз з осиротеними діточками примирають з голоду і зимна, а помочі не мають жадної нізвідки.

Щоби прийти з помочию тим бідним сиротам, дня 15. м. м. зійшлись Українці з висше згаданих сіл на нараду і постановили зібрати як найскорше трохи гроший та вислати їх потребуючим у старім краю.

Тому звертаємося до всіх односельчан, поселених у Рочестер, Вудгейвен, Ню Йорк, і в инших місцевостях, аби вони були ласкаві занятися теж збіркою на сю ціль. Поратуймо бідні сироти, хай вони не гинуть з голоду та зимна.

Збірки шліть на адресу: **M. Lucyszyn, Box 320, Olean, N. Y.,** або впрост до краю: на руки о. Яціва в Сернках середних та І. Навального в Сернках долішних.

Г. Підскальний.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Звіт Нюйорського Комітету міста Снятина і околиці.

Комітет міста Снятина і околиці складає отсим справозданнє зі збирання жертв на поміч Українській Захоронці ім. Маркіяна Шашкевича і Українській приватній гімназії в Снятині.

Подаю оттус виказ всіх щирих жертводавців, котрі зложили свої жертви на поміч Українській Захоронці ім. Маркіяна Шашкевича: По 3 доляри: Михайло Виноградник, Дм. Виноградник, Іван Виноградник; по 2 доляри: Олекса Карачок, Дм. Лукавецький; по 1 дол.: Йосиф Стрілецький, Тома Паламар, Николай Романович, Йосиф Вирищинський, Лев Орліта, Лев Скульський, Николай Семчук, Ставчанський; по 50 центів: В. Кранковський, Йосиф Грушецький, М. Казюк. Всіх зібраних гроший було разом $22.50. На Богоявлене Комітет на ту саму ціль ходив щедрувати, то слідуючі добродії жертвували: С. Набожінський, Василь Филипчук, Ілія Лазаренко по 2 дол.; Н. Червонюк, С. Яремчук, Максим Бучка, Григорій Вдовіцький, Григорій Футерко по 1 дол.; Вас. Саляк, Панько Чернега, Чалий Ізкракова по 50 ц. Разом було $12.50, а передних $22.50, то всіх разом 35 долярів. 34 доляри зістали відослані чеком Амерікан Експрес Ко. ч. 2410818 до Земельного Банку Гіпотечного у Львові і назначено що то для Української Захоронки міста Снятина, котрої голова є о. Йосиф Проць. Оден доляр коштує оплата і пересилка сих гроший. Всім щирим жертводавцям котрі зложили свої жертви на сю ціль Комітет сей в імени тих сиріт сею дорогою складає сердечну подяку.

Тут слідує звіт зібраних жертв на поміч українській приватній гімназії в Снятині. До сего Комітету приступив д. Дмитро Лукавецький Антін Лукавецький, котрі не жалували свого труду і разом ходили з колядою то на наші руки зложили свої жертви слідуючі жертводавці: Вас. Одинський, Петро Кішнерик по 5 дол.; І. Медвідь, Олекса Карачок, Н. Семчук, Василь Білісовський, Петро Одунський, Фармусевич по 2 дол.; Михайло Миронюк $1.50; Дмитро Лукавецький, Антін Лукавецький, Йос. Стрілецький, Михайло Виноградник, Дмитро Виноградник, Григорій Мукітка Янкович, Ілько Раковецький, Н. Козулкевич, Семен Виноградник, Филип Вишньовський, Бер. Новиска і Мартин Вишньовський по 1 дол.; Михайло Костів, Іван Костів; П. Синенький, П. Куліковський по 50 цнт. Разом зібраних було $39.50. Два доляри коштує пересилка а $37.50 зістали відослані чеком Амерікан Експрес Ко. ч. 2406003 до Земельного Банку у Львові назначено що то для української приватної гімназії в Снятині.

Сей Комітет всім щирим жертводавцям за їх жертволюбивість складає сердечну подяку.

Михайло Виноградник,
Дмитро Виноградник.

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ.

До бенефісу Юлії Шустакевичевої.

В неділю, 5. лютого с. р., Укр. Оперова Трупа з Ню Йорку, яка як удачно виставила оперу „Катерина" —, виставила в Нюарку в Укр. Роб. Домі „Запорожця за Дунаєм" на бенефіс шан. артистки Юлії Шустакевичевої. Рівночасно з тим артистка обходила 15-літний ювилей своєї діяльности на українській сцені.

Оперетку відограно вповні вдоволяючо.

При кінци другого акту, артистці піднесено гарні будети цьвітів; від Укр. Жіночої Громади з Ню Йорку, від Українців з Перт Амбою й від Укр. Студентів з околиці.

Підчас другого антракту, за ініціятивою Т-ва Укр. Молодіжи з Ню Йорку, п. Білоруський віднісся до гостий о жертву на поміч Укр. Студентам в Европі. Була збірка і зібрано 26.00 долярів.

Як я вже з початку згадав, що цю штуку виставлено в бенефіс артистки п. Шустакевичевої, котра святкувала заразом свій ювилей — на місци буде дещо більше сказати про ювилятку.

Юлія Малевичівна (по мужеви Шустакевичева) як учениця уч. семинаря в Теребовли вступила до Укр. Нар. Театру Т-ва Руської Бесіди у Львові 1907 р., за ініціятивою своєї сестри Юрчакової, також артистки цего театру.

Тодішний директор театру, Й. Стадник відразу звернув увагу на вокальні і драматичні здібности артистки. В короткім часі її гра заінтересувала також визначних наших музиків в Галичині і вони піднесли її в своїх рецензіях. Особливо проф. музики Модест Левицький в Чернівцях, підніс талан молодої артистки по виставі опери „Фавст" в міськім театрі, 1910 р. Тоді в ролі Марґарети мала гостинний виступ світова англійська співачка Едит де Лис, а п. Шустакевичева співала партію Марти. Її гра випала так удачно, що про неї заговорила вся Черновецька преса так українська, як і німецька. Від тоді починаєся аванс в карієрі артистки. До цего також причиняється її дебют в головній ролі Ганусі в драмі Ґерґарда Гавптмана „Гануся", в Коломиї. Тоді навіть польська преса заговорила про неї.

Від цього часу артистка займає одно з перших місць в театрі, так в опері, як і в драмі.

В 1913 р. виїздить з мужом до Америки.

Прибувши до Америки — не спочиває. Гуртує коло себе найздібнійші аматорські сили, в Клівленд, Пітсбургу, Шікаґо, Нюарку і т. д. Працює около піднесення української штуки й театру, а позатим, бере участь у всіх українських народніх і просвітних змаганнях.

Подібним людям належиться честь. Таких нам брак — і дай нам Боже таких як найбільше.

М. П.

—o—

ГЕРИ ІНД.

Коляда для українських вояків У Чехословаччині.

Коли в наших часописях читаємо про те, як то якась українська громада в Америці зорганізувала собі культурне товариство, або уладила віче, на котрім зложено значну суму гроший на народні ціли, або устроїла театральну виставу і т. п., то серце радується, що наші браття тут за морем жиють своїм народним життєм та несуть поміч потребуючим рідним братам у старім краю. Се все свідчить про те, що ми не є останні; що в нас є єдність і сила; що в нас є таки щось гарного, що ми не такі то вже заскорузлі, бездушні та малокультурні, як представляють нас перед світом наші вороги.

Та, на жаль, мушу ствердити, що ґерівські Українці не проявляють ніякого народного життя, не роблять тут ніякої народної роботи. Перед кількома роками ще у нас була хоч маленька іскорка національної роботи, а нині всьо спить твердим сном. Тай не дивниця. Українська кольонія тут не велика, інтеліґенції нема; нема ані одного Українця-бізнесмена, лише всьо фабричні робітники, котрі є поділені на кілька малих партій, з яких ані одна не може проявити народного життя. Як би так зібралися всі, то моглиб утворити гарне товариство.

В грудни минулого року відбулися в нас збори, на яких вибрано тимчасовий комітет для збирання жертв на поміч рідному краєви. Сей комітет мав також занятися продажию бондів Національної Оборони, але до сего часу він нічого не зробив, бо ніяких фондів не збирав, ані не продав хоч одного українського бонда. Кілько зложено на мітінгу, тілько й вислано. Навіть не скликується зборів, хоч того декотрі одиниці домагаються.

На Різдвяні Свята ходили по коляді дві партії: одні заколядували $20, а другі $12. Перші невідомо з яких причин не висилають гроший у призначене місце, а другі вислали 30. січня б. р. до Чехословаччини для українських вояків галицької армії на руки д-ра Ст. Смаль-стоцького заколядованих ними $12 (572 чеських корон) Число посвідки 352. На сю квоту жертвували слідуючі особи: Стефан Кухар $2.00; Василь Загутинець $1.75; Семен Шинкаренко $1.50; А. Гайванович $1.30; Петро Фільтер, А. Цебак і Дж. Брін по $1.00; Мих. Пилипяк 75 цнт.; Ю. Шумила і І. Жук по 50 цнт.; А. Крушинський і Теодор Клиса по 25 цнт.; Єсик 20 цнт. — Разом $12.00.

На сім місци в імени народних мучеників за українську державність я складаю сердечну подяку всім висше згаданим жертводавцям. А до Вас, ґерівські Українці, кличу: Пробудіться вже раз зі сну! На віче! Досить уже того спання! Памятаймо, що нам ніхто не дасть свободи даром. Ми маємо вибороти її самі: гартом тіла, енерґією духа, самопосвятою та жертвами крови і майна. Покищо від нас ніхто не вимагає тепер жертв крови, але жертви майна для тих, котрі віддали всьо на жертвенник вітчини і для нашого добра, ми не сміємо відмовити! Ми мусимо жертвувати щось для тих, котрі і в будуччині стануть на кождий народний поклик до боротьби з тираном-наїзником. Се ми маємо зробити охотно, щиро і з доброго серця, а не кидати лепту в роді милостині гордого пана. Не просити, але просто жадати мають право від українського громадянства ті герої і мученики за українську державність, котрі тепер опинилися на вигнанню, приневолені до сего лютим Ляхом-наїзником.

Українська суспільність в Америці є вже на стільки матеріяльно забезпечена, що може прийти з видатнійшою помочию нашим братам в Европі. Лише треба трохи більшої аґітації і дрібку доброї волі. І я вірю, що доброї волі нам не забракне! Ми відчуваємо вповні те горе, яке зносять наші браття в рідним краю, тому мусимо сповнити народний обовязок і прийти їм у поміч.